

Úřadu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání

Škrétova 44/6

120 00 Praha 2

K Vaší značce CUN/2234/2010

ÚŘAD RADY pro rozhlasové a televizní vysílání	
DOŠLO DNE	21 -07- 2010
Počet listů:	1+1
Číslo jednací:	5910

15 11
Mumit

Vyjádření k pořadu o netolerantním islámu vysílanému ČRo 6 dne 3.4.2010

Vážené členky a vážení členové Rady,

na Vaši žádost (sp. zn./Ident.: 0443 (2020) z 12. 7. t.r.) zasilám posudek uvedeného pořadu (úvahy Rudolfa Kučery), který zavdal podnět ke stížnosti Lukáše Lhořana z 20. dubna. K formulaci tohoto posudku se cítím kompetentní jako profesor Univerzity Karlovy, který přednáší o islámu na filozofické i na teologických fakultách, publikoval k tomuto tématu řadu monografií a studií v ČR i v zahraničí a je zapojen do evropských křesťanských ekumenických snah o dobré vztahy s muslimy.

Posudek

Příspěvek Rudolfa Kučery odvysílaný ČRo 6 dne 3. 4. vykazuje nedostatek, jaký se vyskytuje často i v jiných mediálních statích či pořadech o islámu: není vyvážený. Uvádí například jen ty způsoby chování muslimů, které směřují k expanzi a jdou proti hodnotám, k nimž se soudobé evropské společnosti hlásí. Pořad se nezmiňuje o tom, že postoje muslimů k těmto otázkám jsou velmi nejednotné a rozkolísané, rozhodná většina - včetně muslimů v ČR - odmítá extremistické tendence, neřku-li terorismus, a respektuje právní řády v evropských zemích, které přijaly za svůj nový domov. Legislativa evropských zemí omezuje muslimům možnosti uplatňovat šarí'atské právo (zvláště trestní právo a polygamní manželství). Evropští muslimové přijímají taková omezení, včetně některých dalších, drobnějších, jako je například hygienicky motivovaný zákaz pochovávat bez rakve aj.

Pořad se dotýká muslimů akcenty na jejich intoleranci. Oni sami, v tomto případě asi většinou, s hrdostí poukazují na skutečnost, že ve středověku se muslimské společnosti stavěly k jinověrcům tolerantněji než tehdejší Evropa. To ovšem byla minulost. Přesto se dnes leckde v Evropě, zvláště u muslimů v Británii, objevují snahy zjednat si stejně autonomní právní postavení, jako měli ve světě islámu křesťané a židé. K dnešním otázkám lidských práv probíhají v muslimských společnostech bohaté, nejednou bouřlivé diskuse. Téma se v Evropě pečlivě sleduje. Také u nás bylo

již na univerzitách obhájeno několik magisterských i doktorských prací k tématu slučitelnosti islámu s všeobecným pojetím lidských práv. Je to téma významné, diskutované a důležité pro budoucnost globalizovaného světa a snah o jeho společný étos.

Nejzávažnější pochybení v inkriminovaném pořadu představuje ovšem pasáž, na niž explicitně ukazuje stížnost p. Lho'ana. Paušálním zevšeobecňováním úvaha dospívá až k nepravdě. Zákonná úprava nedovolující křesťanům stavět kostely platí skutečně jedině v Saúdské Arábii. Odvolává se tu na opatření chalífy Omara ze 7. století. Ve všech ostatních arabských zemích, včetně monarchií, které se Saúdskou Arábií na Arabském poloostrově přímo sousedí, je výstavba svatyn křesťanských církví dovolena. Je ovšem politováníhodné, že se USA ani EU v této věci nesnaží Saúdskou Arábií přimět k tolerantnějšímu chování.

V kontroverzní otázce odpadlictví od islámu (tzv. *ridda*) je dnešní muslimský svět také rozdělený. Jen malý počet zemí operuje se středověkým trestem smrti za konverzi od islámu. Jeho vykonávání bylo však fakticky opuštěno již v 19. století téměř všude. Soudobá radikalizace islámu jej někde znovu připomíná, většinou však jen deklarativně. Objevila se však nová forma postihu za „odpadlictví“ anebo prostě vystupování v nepravověrném duchu: soudní tlak na zánik manželství provinilce, protože muslimka smí být provdána jenom za muslima.

Bylo by možné zabývat se dlouze i dalšími způsoby chování, které lze označit na hrubě netolerantní a které bychom tolerovat neměli. Leckdy jde spíše o staré, předislámské zvyky, spíše než o islám (vraždy pro zachování cti, krevní msta, ženská obřízka aj.), jejich obdoby najdeme i v Evropě v minulosti a leckdy i dnes. Při úvahách o nepřijatelných způsobech chování v muslimských společnostech je zapotřebí vystříhat se ukvapených generalizací. Jde o společnosti nejednotné a vnitřně diferencované, kde lidé dobré vůle hledají svou tvář. Křesťané jim nabízejí dialog a jejich nabídky jsou přijímány někdy s dobrým ohlasem. Výstřelky extremistů jsou v muslimském světě odsuzovány. A také muslimové v Evropě si velmi mnozí uvědomují, že musí pracovat na očistě svého obrazu od krvavých nánosů, kterým ho poskvvrňují teroristé. Paušální verbální útoky na islám, který je v jejich vědomí jádrem smysluplné kulturní identity, těmto lidem dobré vůle v jejich úsilí nepomáhají.

21. července 2010

Prof. PhDr. Luboš Kropáček

